

cultura ^o B

número 1 · estiu 2024

Plataforma de tendències culturals metropolitanes

Álvaro Esteve

*Descobrim el jove talent del piano
de Ciutat Meridiana, que amb només 14 anys
ja ambiciona ser director d'orquestra*

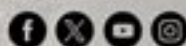
VIDES | 25 ANYS MINADES GERVASIO SÁNCHEZ

**PALAU
ROBERT**

PALAU ROBERT
Passeig de Gràcia, 107
08008 Barcelona
Tel. 932 388 091

palaurobert.gencat.cat

Segueix-nos a:

EXPOSICIÓ
SALA 3
Fins al 25 d'agost
Entrada lliure

Amb el patrocini:

 Zaragoza

DKV IBERIA

 Generalitat
de Catalunya

Albert Ribas

Subdirector

L'hora de trencar barreres

Les bones iniciatives comencen amb una pregunta. Quina és la responsabilitat que pot tenir un nou mitjà periodístic cultural que es posa en marxa l'any 2024? Nosaltres ens vam fer aquesta. Directa. Senzilla. Però difícil de respondre. Perquè, de fet, n'hi poden haver moltes, de respostes. En el cas de Cultura B, la plataforma de tendències culturals metropolitanas que ja teniu a les mans, creiem que n'hi ha dues de grans que aniran acompanyades d'altres de més petites. Perquè ens posem a caminar amb una idea ambiciosa que té el repte de trencar un parell de barreres que pateix el món cultural barceloní i metropolità: la poca visibilitat de moltes propostes realment interessants, d'una banda, i una mirada reduccionista del territori, de l'altra.

Per trencar la primera, posarem el focus en el substrat cultural que sembla que no existeix perquè no se'n parla gaire. Però que hi és. Amb això no vull dir que a Cultura B farem coses que ningú ha fet abans. Sempre hi ha precursors. Però sí que les farem a la nostra manera. Centrant-nos en espais i realitats culturals barcelonines i metropolitanas que treuen molt poc el cap als mitjans de comunicació. Picant pedra per fer d'altaveu de persones i d'iniciatives a les quals es presta poca atenció. "El que comentés d'amplificar propostes que no tenen gaire presència als mitjans ens interessa molt. Nosaltres normalment ens trobem en aquesta situació", em deia el director d'un espai cultural barceloní amb un projecte singular –però que segurament és desconegut per una gran part dels barcelonins– quan li vaig explicar el naixement de Cultura B. Amplificar. Això és el que volem fer. Perquè més enllà dels grans esdeveniments hi ha molta vida per viure.

Pel que fa al segon repte, el combat és contra una inèrcia que encara hi ha instal·lada i que cal revertir. Parlo de la visió petita d'un espai geogràfic al qual no es treu tot el suc. Toca sortir dels marcs establerts i tenir clar que la pista de joc ha de ser metropolitana. Nosaltres ens fixarem en el món cultural amb una mirada àmplia, també territorialment. Parlarem del que

Volem ser una pista d'enlairament des de la qual surtin projectades històries culturals que trenquin barreres administratives i mentals

passa i del que es cou a les perifèries perquè precisament deixin de ser-ho. Cal mirar cap a llocs com l'Ateneu Popular de 9 Barris, El Pumarejo de l'Hospitalet o La Capsa del Prat des d'una òptica de centralitat. Aconseguir que la gent vegi que el consum cultural sovint ha d'implicar fer uns desplaçaments més llargs del que estem acostumats. Perquè val la pena fer-ho. Perquè la recompensa és gran.

Volem generar noves inèrcies. El camp d'acció que ens proporciona Barcelona –tota ella, barri a barri– i les ciutats que l'envolten és immens si així es vol que sigui. Hem entrenat el nostre olfacte durant anys als diaris Línia per poder detectar la cultura que molts cops queda sota terra. I ara la volem fer aflorar amb Cultura B. Serem un mitjà digital? Sí. Serem una revista en paper? També. Però volem ser moltes coses més. Una plataforma. Una pista d'enlairament des de la qual surtin projectades històries culturals que trenquin barreres administratives i mentals. Un nou impuls per anar fent passos cap a la gran ciutat metropolitana, també culturalment.

Sumari

La cultura no 'mainstream' 24 Les conseqüències de viure al soterrani del periodisme per Joana Justícia

Entrevista a **Álvaro Esteve**,
pianista de 14 anys de Ciutat Meridiana 10

Joves talents
Ayrin 33

De la indústria a l'art i la cultura 36
Una història de fàbriques transformades
per Joana Justícia

Des dels marges 43
Transformar les pistes
de ball a través de l'art

Refugis culturals 45
Diobar

El cartell de Cultura B 46
10 espais culturals de la metròpoli
que has de conèixer

1/2 hora amb la Calçada 48
Marta Mas Girones

Opinions

Cada dia, a culturab.cat

03_ **Albert Ribas**
05_ **Nàtalia Garriga**
07_ **Xavier Marcé**
09_ **Pau Gonzàlez**

21_ **Consol Sáenz**
22_ **Josep Fornés**
35_ **Roberto Tierz**
50_ **Arnau Nadeu**

Cultura B, estiu 2024
Edita: Grup Comunicació 21

Editor: David Centol i Lozano
Director General: Marcelo Villanueva
Director Editorial: Arnau Nadeu
Subdirector: Albert Ribas
Directora d'Art: Marga Moreno
Redacció: Joana Justícia

Control d'OJD / PGD
redaccio@culturab.cat
www.culturab.cat

Fundada l'any 2024
Dipòsit Legal DL B 11779-2024

cultura B

Natàlia Garriga

Consellera de Cultura de la Generalitat de Catalunya

La cultura no es fa sola

El panorama cultural barceloní i metropolità és extraordinàriament viu i dinàmic, tal com ho solen ser els territoris més cosmopolites, aquells que gaudeixen del meravellós equilibri entre una genuïna oferta cultural local i la mirada àmplia i diversa del món global.

Això és Barcelona i els seus voltants. Però la gran diversitat de l'oferta i la participació cultural metropolitanes fa que sovint passin desapercibudes propostes i iniciatives que, per la raó que sigui, no criden l'atenció dels mitjans més generalistes. És, per tant, una grandíssima notícia donar la benvinguda a Cultura B, la nova publicació en català que pretén posar el focus en noves tendències culturals alternatives i emergents, en històries anònimes de gent que fa cultura des de la base i en tot allò que s'escapa de la mirada dels grans mitjans.

Des del Govern sempre ho hem tingut molt clar: la cultura no es fa sola. La fem entre tots i totes dia rere dia. I això significa que la fan tant els artistes que comencen com els consagrats, la fan tant els equipaments públics com els espais comunitaris i autogestionats, i la fan tant els públics de totes les edats que gaudeixen de la cultura com els que hi participen des dels barris o els que hi reflexionen des del periodisme cultural. Perquè, com deia, la cultura no es fa sola. La fem entre tots i totes dia rere dia.

Cultura B neix amb la voluntat de posar el focus en les propostes més invisibilitzades. Neix per fer palès que encara hem de conèixer, celebrar i treure de l'anonimat molt teatre, art, música, cinema, videojocs, literatura i tantes altres manifestacions culturals. Perquè la riquesa i la diversitat de les propostes culturals mai no s'acaba.

En aquest nou viatge que ara enceteu, desitjo de tot cor que no només esdevingueu

capçalera de referència sinó un veritable estímulo perquè tots fem encara més cultura. Perquè, en llegir cada article, cada ressenya, cada columna d'opinió, tinguem sempre clar que la cultura és un dret fonamental al qual hi hem de poder accedir i al que hi hem de poder participar activament sempre.

Moltes gràcies a tot l'equip de Cultura B per la vostra proposta i molta sort en aquest viatge!

És una grandíssima notícia donar la benvinguda a Cultura B, la nova publicació en català que pretén posar el focus en noves tendències culturals alternatives i emergents

CULTURA MÉS ENLLÀ DE L'ESPECTACLE

ateneu9b.net
@ateneu9b

@toxina_

AP9B ATENEU
POPULAR
9 BARRIS

Xavier Marcé

Regidor de Cultura i Indústries Creatives
de l'Ajuntament de Barcelona

La gran Barcelona, laboratori d'idees culturals

La virtut més extraordinària del món de la cultura és la seva capacitat per trencar murs. Fa poc en vam tenir un exemple amb la desena edició de la Lateral, una fira a la Fabra i Coats de Sant Andreu al voltant del pensament radical.

D'aquí a pocs mesos començarà Manifesta, una trobada internacional que tindrà un desplegament metropolità posant a l'abast de tothom espais, centres d'art i propostes que ens ajudaran a entendre que els límits culturals de la ciutat no coincideixen amb els seus límits administratius.

I ja fa uns anys que aquesta mateixa realitat metropolitana esdevé la casa gran per a la dansa del país. La Rosalía muntarà el seu estudi a l'Hospitalet, a prop d'on s'obrirà un gran centre cultural a l'antiga fàbrica Godó i Trias. La Caixa també ha anunciat la construcció d'un gran receptacle per ubicar-hi la seva col·lecció d'art a la mateixa ciutat. Tot plegat podria semblar casualitat si no fos perquè ja són quasi 300 els tallers d'artistes, galeries o empreses culturals que han instal·lat les seves seus a tocar de Barcelona, una ciutat que esdevé cada cop més un autèntic districte cultural metropolità.

Les primeres fàbriques de creació del país van néixer a l'Hospitalet i a Sabadell, exactament igual que els primers centres cívics. Ja és hora que perdem la por de pujar al Metro o als Ferrocarrils per gaudir d'experiències culturals de primer ordre.

Barcelona és un actor cultural extraordinari ple de propostes de primer ordre: festivals globals com el Grec, el Sónar o el Primavera Sound; equipaments de nivell internacional com el CCCB, el MACBA, el MNAC, l'Auditori, el Liceu o el Palau de la Música; col·leccions d'autor com Picasso, Miró o Tàpies; esdeveniments singulars com Sant Jordi o la Fira del Llibre en català...

I al costat de tot això, moltíssimes realitats culturals o socioculturals, potser menys conegudes i no tan massives, però imprescindibles. Activitats igual de valuoses i tan suggerents com el Festival de Sopes

**Barcelona esdevé cada
cop més un autèntic
districte cultural
metropolità**

del Món de Nou Barris, l'Escena Poblenou, el festival de circ de les Corts Circorts, la Shubertiada, Palau Òpera, els cicles de debats a les biblioteques o les programacions als centres cívics produïdes per tota mena de col·lectius i entitats.

Per poc que repassem la nostra història cultural sempre ens aturem en paisatges innovadors i alternatius que han deixat una llavor extraordinària. Recordem què va ser Zeleste, com va néixer el Teatre Lliure, la potència del boom editorial, la nova cançó o la Barcelona capital cinematogràfica d'Espanya.

Encara som això. Potser amb les dificultats dels entorns mediàtics que ens globalitzen i estandarditzen, però per poc que trenquem els murs de les ortodòxies culturals tenim un món fèrtil, divers i compromès que continua mirant la cultura com una eina de debat i transformació social. Ens cal explicar-ho i saber-ho trobar.

Barcelona i tota l'àrea que l'envolta és un immens laboratori d'idees. A vegades no ens adonem de com ens impacten i ens influeixen, però això és el que ens converteix en una ciutat apreciada i de referència a tot el món. Aquests contrapunts, sovint meravellosos i a vegades dolorosos, són la nostra genètica cultural, i quan algú ha volgut canviar-ho ha provocat tempestes.

DONES

Periodistes contra el masclisme

Exposició oberta al públic
Entrada lliure

espai línia

Girona, 52
Dreta de l'Eixample

Pau Gonzàlez

President delegat de l'Àrea de Cultura
de la Diputació de Barcelona

Fanalets de paper

Durant massa anys el fet cultural ha tingut un vincle amb la seva dimensió sectorial que ha projectat una sèrie d'ombres perilloses. Allò que no obtenia un reflex sobre la dimensió industrial de la cultura (malgrat que fos un lleu centelleig) no existia. Aquesta ombra s'ha projectat deixant a la intempèrie una sèrie d'atributs naturals del fet cultural amb greus conseqüències.

La zona fosca, allunyada dels focus mediàtics i dels llums polítics, és un dels principals afluents per a l'impuls dels drets culturals que avui representen una de les estratègies polítiques més importants per combatre les desigualtats socials i afavorir, entre altres, una transició ecològica justa i la igualtat d'oportunitats per a tothom.

Amb la voluntat d'oferir una mirada situada i alhora àmplia, transversal i amb potencial transformador, la Declaració de Friburg del 2007 va projectar per fi un feix de llum prou ampli sobre el fet cultural abastant "els valors, les creences, les conviccions, els idiomes, els sabers i les arts, (...) i modes de vida per mitjà (...)". Aquest marc situava un mirall enfront de les polítiques culturals hegemòniques que han anat focalitzant, a través del gruix dels seus pressupostos, en l'impuls del sector industrial cultural, en programes estrictament vinculats al gaudi i la producció artística, o en la instrumentalització de la cultura per a altres fins, com l'impuls del turisme o la reurbanització de grans ciutats.

És en aquestes realitats urbanes on emergeix la "cultura no legitimada" com un conjunt de pràctiques i contextos sovint més accessibles i practicables en termes de participació cultural que l'oferta històricament servida per l'administració o la indústria. Un conjunt d'activitats d'índole cultural descentralitzades i autònomes no vinculades a àmbits disciplinaris que, des de diversos contextos, facilita la participació ciutadana, afavorint espais de cohesió social: "Un conjunt d'activitats i pràctiques informals, populars, comunitàries, que formen part de la

«
Els drets culturals avui representen una de les estratègies polítiques més importants per combatre les desigualtats socials
»

vida quotidiana i que contribueixen al desenvolupament dels drets culturals de les persones i de les comunitats, però que no solen considerar-se com a culturals per part d'institucions, enquestes o informes sobre participació cultural", explica el professor Nicolás Barbieri. Això va des d'accions més quotidianes, com per exemple explicar contes o històries en família, passejar per la ciutat o participar en celebracions comunitàries com els festivals populars o els carnestoltes, fins a pràctiques més articulades, però encara perifèriques, relacionades amb la mediació, la cultura comunitària, les arts col·laboratives i contextuals o la innovació i ciència ciutadana, entre altres.

Fanalets de paper perquè ningú es perdi en el camí.

*Una entrevista d'Albert Ribas
Fotografia de Joanna Chichelnitzky*

Álvaro Esteve

*“El talent t’ajuda,
però si no hi ha dedicació
no aconseguiràs el que vols”*

Una manera fàcil i gastada, i tot un clàssic del periodisme, seria dir que Álvaro Esteve és una mena de Messi del piano. Però segurament seria un recurs massa senzill, i també pretensions i injust per a ell. Esteve té actualment 14 anys i és un jove talent del piano. Viu a Ciutat Meridiana, al districte de Nou Barris de Barcelona, i entrevistar-lo suposa descobrir un adolescent que té aquest instrument musical al centre de la seva vida. Quan s'explica, combina dosis de tímidesa i de seguretat que generen un molt bon equilibri. Tot plegat, sota l'atenta mirada d'uns pares entregats a la passió del seu fill.

Vas poder fer els primers passos en el món del piano gràcies a un programa que la Fundació Maria Canals i la Fundació Jesús Serra feien a barris desfavorits. Això va ser quan feies primer de Primària. Com recordes els inicis tocant aquest instrument? Tenies sis anys.
La meva tutora, a primer de Primària, quan fèiem feina, com que jo l'acabava molt de pressa i em posava a molestar els meus companys, un dia em va dir si volia tocar el piano. I jo li vaig dir que d'acord.

O sigui que vas començar a tocar el piano perquè deixessis de molestar els teus companys de classe...

Sí. Vaig començar en una escola propera a la meva, el Mestre Morera, un dia a la setmana a les tardes. Érem dos alumnes. Llavors vaig passar a l'Allegretto, a Joanic. Allà vaig tenir de professora l'Irina Pocheckina, la dona d'Stanislav Pocheckin. Hi vaig estar dos anys, i després vaig anar a la Marshall, on vaig estar molt poc.

I com recordes el moment que la professora de l'escola va tenir la idea que toquessis el piano?

El recordo una mica pesat [riu]. Però vaig pensar: provem-ho.

I més enllà d'aquest primer pensament, et va agradar de seguida?

A mi m'agrada molt tocar el piano. M'agraden les coses que faig bé i, quan veia que anava bé i progressa-

va, m'anava agradant més. Després a casa vam comprar un piano digital petit i estudiava fins a l'hora de sopar.

O sigui que una de les primeres coses que va fer que el piano t'agradés és que des del principi te'n vas sortir bé.

Sí, més o menys. Però no m'agrada només perquè hi tinc facilitats, sinó perquè és bonic, la seva sonoritat... Té moltíssimes coses.

La sonoritat va ser de les coses que t'hi va enganxar més?

Quan era petit no hi pensava gaire, això és una cosa més recent. Llavors m'agradava perquè em desfogava. Era com passar el temps.

Pel que dius, tocar el piano era com una via d'escapament...

Sí, i a mesura que anava creixent em vaig anar fixant més en el que era el piano, el seu mecanisme...

Ben aviat vas tenir una gran professora, l'Irina Pocheckina, que abans ja has citat. Des de ben petit vas estar acompanyat de grans professionals. Com vius el fet de tenir gent de primer nivell formant-te? Et posa pressió o t'agrada?

Una mica les dues coses. Tinc pressió per tocar bé, però m'agrada perquè sé que tinc un bon professor o professora. Hi estic còmode. Sempre he tingut bons professors. L'any passat en vaig tenir un de no tan conegut, en Fedor Veselov, que havia estat amb els grans pianistes de Rússia.

Suposo que una de les claus per aprendre és passar-s'ho bé. És important gaudir mentre toques el piano.

Sí, m'ho passo bé perquè a vegades toco, però no penso. Toca la meva memòria muscular, però toca bé [somriu]. I hi ha cops que corro una mica sense voler perquè m'emocio. Hi ha passatges preciosos que poden ser ràpids, lents... O fins i tot corals. Ara estic tocant el trio número 1 de Beethoven i hi ha un coral al mig que és preciós.

És bonic com expliques aquests moments emocionants. Això et deu reforçar molt el lligam amb la música.

Sí. Jo estic moltes hores a la setmana escoltant música a casa. Tinc una minicadena i uns 20 discos, i me'ls escolto gairebé tots. Alguns no perquè hi ha compositors que no conec i la seva música no m'acaba d'agradar, però la majoria sí.

Ara deies que a vegades toques per memòria muscular, que t'acceleres massa, que t'emociones... Són exemples del que vius tu. Però com creus que viu la gent la música que fas quan has fet concerts?

Normalment, quan toco estic molt centrat en la peça. Si faig una nota falsa, per exemple, i acaba el concert i només he fet aquesta nota falsa, estic tota l'estona pensant-hi. Em dic a mi mateix: "U! Es pensaran que toco malament".

Això vol dir que ets molt perfeccionista.

Sí. I crec que la gent s'ho passa bé als meus concerts. Ja n'he fet bastants, i sempre em demanen una altra cançó. L'any passat vaig fer un bis, però no en sabia [riu].

Ara que dius això que la gent s'ho passa bé, tu quin perfil de pianista et consideres?

Quan ets al piano has de seure igual que si t'asseus per menjar. Les dues cames als pedals i a tocar. Una mica d'expressió amb el cos sí, però tampoc fer gaires coses, perquè això més aviat és teatre.

Ets, per dir-ho d'alguna forma, de l'escola clàssica.

Sí, suposo.

Tornant a la teva trajectòria, als nou anys ja vas accedir als estudis professionals i de seguida et van proposar per al projecte Esmuc Júnior. D'això se'n diu anar de pressa. Com recordes aquell moment?

Recordo que el meu pare em va dir que tocaria a l'Esmuc i jo llavors no sabia què era. Sabia qui era l'Adolf Pla, que va ser qui em va fer classes. Va ser una experiència agradable. I al final de cada curs et feien fer una enquesta on havies de dir què volies millorar, i jo vaig dir que volia fer llenguatges musicals.

“A vegades toco, però no penso. Toca la meva memòria muscular. I hi ha cops que corro sense voler perquè m'emociono”

Notaves que necessitaves entendre millor tot el que estaves aprenent?

Sí. És interessant quan analitzes una obra a fons, ja que no veus els perquè, però saps com fer-ho millor, expressar-te més bé, buscar el sentit de la frase... I llavors tot queda més rodó.

En algunes actuacions teves tens la capacitat de fer que el que fas sembli fàcil.

No... Jo a casa sobretot estudio els pasatges que em costen més. Però no penso si és fàcil o no. Estic hores tocant i no hi ha cap més secret.

Ara que ho dius, dediques moltes hores al piano. Suposo que l'esforç i les hores són innegociables per continuar millorant. El talent i prou no et porta a tot arreu, no?

Exacte. Si tens talent, t'ajuda, però tampoc gaire. Si no hi ha dedicació, no aconseguiràs el que vols.

Pel que dius, a vegades el talent pot ser una arma de doble fil.

Sí. De fet, fa uns anys vaig estar un estiu sense tocar gaire i vaig empitjorar una mica. Jo em deia que ja era bo... I vaig veure com empitjorava, cosa que va fer que m'hagués de tornar a centrar.

Reprenent el fil de la teva trajectòria, cap a on creus que anirà?

Vull anar a l'Esmuc. I, a banda de pianista, vull ser director d'orquestra. Si he de fer dues formacions a l'Esmuc, les faré. També vull anar a Alemanya, i abans crec que aniré a Madrid, al Reina Sofia. Però tinc clar que vull ser pianista i director d'orquestra i anar a l'Esmuc.

“El meu ídol és en Daniel Barenboim. I també Beethoven”

Se't veu convençut i amb ambició.

Sí, però encara falta una mica. Ara soc a cinquè i amb 15 anys no puc entrar a l'Esmuc. És una llàstima, perquè si amb 15 anys tens la capacitat de fer una cosa, l'hauries de poder fer.

Tu ja t'hi veuries ara, fent aquest salt.

Sí, perquè l'any que ve faré sisè i acabaré amb 15 anys.

Hauràs de tenir una mica de paciència...

Sí, encara que no en tinc gaire...

Abans em deies que quan ets a casa escoltes molta música. Està clar que una bona part de la teva vida té a veure amb el piano...

Sí, escolto música sempre que puc i, quan vaig a l'escola o vinc aquí al conservatori, també escolto música pop, per exemple. Reggaeton no, que no m'agrada gens. M'agrada més la música dels 80 i 90.

I et fixes en noms històrics o actuals per tenir-los com a referent? Hi ha alguna gravació o artista que t'hagin marcat?

El meu ídol és en Daniel Barenboim, i també Beethoven. Quan vaig descobrir en Daniel Barenboim vaig experimentar el fet de com una cosa et pot agradar, però no saps ben bé el perquè. Era com una mena de desig.

Ara que parlaves de quan vas a l'escola, t'és senzill compaginar la teva formació de pianista amb el dia a dia? Les teves rutines deuen ser una mica diferents de la resta.

Canvia una mica. Quan tinc deures, evidentment els he de fer. Els faig a casa el més ràpid que puc, però ben fets, i me'n vaig a estudiar piano. Tot i que algunes tardes no ho puc fer perquè tinc molts deures o he d'estudiar per a exàmens.

Quantes hores dediques a estudiar piano?

Entre setmana, unes dues hores diàries, i el cap de setmana estudio al matí i a la tarda.

I a l'escola quina és l'assignatura que t'agrada més?

Socials. Perquè me'n surto bé...

Com el piano.

Exacte [riu]. I també perquè tinc un professor, l'Albert Serra, que fa unes classes interessants. I ell em té estima. Tinc 124 de coeficient i la meua mare el va avisar. Ell està una mica més centrat en mi perquè no m'avorreixi i estigui activat. També m'agrada Socials perquè gaudeixo molt amb la geografia. La història no tant, però també. De petit recordo que tenia una aplicació de mòbil per aprendre les capitals i les banderes dels països.

Per anar acabant, et volia preguntar sobre el teu barri, Ciutat Meridiana, al districte de Nou Barris de Barcelona. Al principi dèiem que tot va començar perquè tu ets d'allà. Què representa per a tu el teu barri?

Ciutat Meridiana és un barri bonic, però a vegades també s'hi viuen episodis que no són bons. Si parlem de música, hi ha poca cosa... Hi ha l'escola Vozes, on es fan classes de guitarra i violí.

Per tant, segurament sense el projecte de la Fundació Maria Canals tu no series on ets ara...

Sí, crec que es pot dir que he tingut sort. Tot va ser gràcies a la meua professora de l'escola i a la beca que la Maria Canals dona cada any.

Els cops que has actuat a Nou Barris han estat especials?

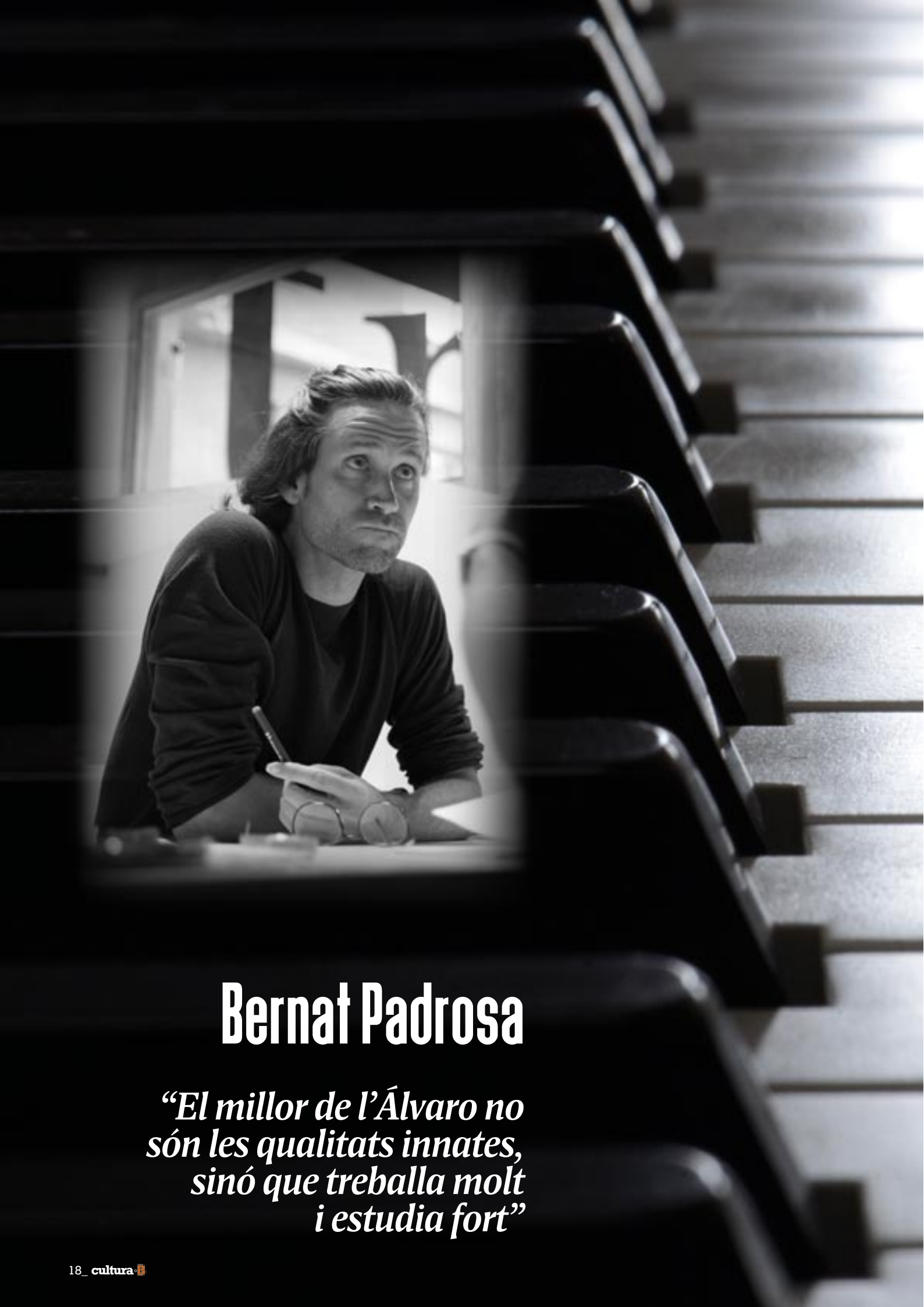
Per a mi tots els concerts són iguals. Al cap i a la fi, es tracta de tocar el millor possible i intentar no equivocar-se. Però no és allò de dir "Oh, soc a casa". Això ho sento quan soc a casa sol estudiant a la meua habitació.

Ara que deies que el panorama musical a Ciutat Meridiana és gairebé inexistent, en un futur t'agradaria implicar-te en algun projecte musical al barri?

Doncs ara que ho comentes sí, i tant. Quan sigui gran estaria encantat de tirar endavant una iniciativa així. Podria ser una escola, encara que fos molt petita. I si servís per treure un somriure a un nen o una nena, seria fantàstic. ●

“També escolto música dels 80 i 90. Reggaeton no, que no m'agrada gens”

Bernat Padrosa

“El millor de l’Álvaro no són les qualitats innates, sinó que treballa molt i estudia fort”

Per completar aquesta entrevista parlem amb Bernat Padrosa, el director de l'escola de música i arts escèniques Trémolo.

Quan parlem de l'Álvaro, de quin tipus de pianista estem parlant?

Si el focus el posem en l'escola, l'Álvaro és l'alumne que més ha destacat tant a l'escala de precocitat com també a la de treball. El millor d'ell no és que tingui moltes qualitats, més o menys innates, sinó que és un alumne que treballa molt i estudia fort. I això fa que estigui evolucionant molt de pressa. Si posem el focus en Catalunya, un indicador potser és el programa per a joves pianistes de l'Esmuc, i ell era un dels més petits. Per tant, aquí tens un altre indicador. Podríem dir que en l'àmbit català està al Top 10, per dir algun titular. Llavors, si mirem a Espanya o a Europa ja és una altra història. El més important és que li agrada, s'hi dedica i que hi ha un talent que hem de cuidar.

Precisament ho comentàvem amb ell, que més enllà del talent les hores d'estudi són fonamentals.

Sí, ell no s'està repenjanter en el seu talent.

És interessant això que dius, perquè abans em deia que hi va haver un estiu que es va repenjar una mica i va notar com empitjorava.

Exacte. Evidentment que també arribaran moments en què tocarà divertir-se amb altres coses, sortir... Però tot és compatible.

I com és el fet de gestionar algú com l'Álvaro, que tot i ser molt jove ja ha guanyat premis importants?

Doncs s'ha de gestionar com si no n'hagués guanyat cap, com un alumne normal. El que hem d'intentar és que ell tingui reptes musicals. I respecte al que es fa amb ell i no amb altres alumnes, doncs per exemple fa uns mesos ens vam reunir amb els seus pares per intentar un parell o tres de concerts que els vam organitzar des d'aquí. O passar-lo del tercer curs de llenguatge al cinquè directament.

Vosaltres aposteu per un aprenentatge molt centrat en el perfil de l'alumne i la seva realitat com a músic. En el cas de l'Álvaro, això què significa?

Nosaltres veiem que és un alumne que necessita reptes. Ara, per exemple, amb el seu professor de piano l'hem apuntat a un concurs i a un fòrum de l'Esmuc de pianistes perquè el deixessin tocar. En definitiva, intentar donar-li suport i que ell vegi que, més enllà de les classes, van passant coses.

Com t'agradaria que fos l'evolució de la seva trajectòria?

Només el fet que acabi sent el que estem lluitant que sigui, pianista i director d'orquestra, ja seria fantàstic. I si, a més a més, pot venir d'aquí a uns anys i ensenyar-nos coses, ja seria... En el moment que un alumne teu te n'ensenyi vol dir que has fet bé la feina. L'ideal d'un professor és que els teus alumnes et superin. A veure si un dia organitzem la 'Masterclass Álvaro Esteve'. ●

amic

**nous
talents**

2a EDICIÓ

Ets jove i tens entre 18 i 25 anys?

Crea un vídeo curt o un pòdcast
d'informació de proximitat en
català a les xarxes i guanya
premis de fins a **1.000 euros.**

Et pots inscriure a partir del 16 de setembre a:
www.amicnoustalents.cat

Organitza:

 amic
associació
per al treball
i l'informació
i comunicació

Amb el suport de:

 Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

 Ajuntament
de Barcelona

 BARCELONA
CULTURA

Col·labora:

 Xarxa 89

Consol Sáenz

Periodista cultural

Sortiu de les redaccions!

Voldria, en primer lloc, mostrar la meva alegria i donar la benvinguda a aquest nou mitjà, Cultura B, nascut amb la intenció de mostrar totes aquelles pràctiques culturals que hi són, però malauradament no apareixen als mitjans de comunicació convencionals.

Com a professional del periodisme crec, i així ho he manifestat en moltes ocasions, que tenim l'obligació de ser persones encuriosides i proactives a l'hora de fer recerca i mostrar totes aquelles maneres de fer cultura i societat que la ciutadania, vingui d'on vingui i sigui on sigui, ha creat i està desenvolupant. Perquè és d'aquesta manera que es canvien models i formes de vida fins ara excessivament verticals i organitzades, dirigides per poders polítics, econòmics o mediàtics.

En fer aquesta recerca t'adones que hi ha vida –i quina vida!– més enllà dels centres de les grans ciutats, de les icòniques institucions o dels gabinets de premsa. Una vida que aconsegueix amarar i conrear altres formes de fer cultura i convivència.

Donar l'esquena a aquestes propostes per mandra o per considerar-les minoritàries no fa res més que negar l'evidència del que està passant als nostres pobles, barris i ciutats i invisibilitzar la feina que fan, en la gran majoria de casos de manera altruista, moltes entitats, col·lectius i persones en l'àmbit individual al nostre país.

És cert que en els últims temps s'han implementat mesures com ara el Pla de Drets Culturals de Barcelona, que reivindica que no només tinguem accés a la cultura com a espectadors o, disculpeu la paraulota, consumidores de cultura, sinó que podem i hem de ser participants del fet cultural, des de la seva creació ideològica i artística fins a la manera i la intenció en què l'exposen al nostre entorn. Fer ús d'aquests drets inqüestionables és, i ho saben de fa temps moltes *guerrilles culturals* del nostre territori, una forma de canviar socialment i políticament els vells paradigmes.

Des del periodisme no podem restar aliens al

Hi ha vida –i quina vida!– més enllà dels centres de les grans ciutats, de les icòniques institucions o dels gabinets de premsa

que està succeint al nostre voltant, ignorant totes aquestes iniciatives, totes aquestes petites i diverses revolucions. No mostrar la realitat enfosqueix una societat que necessita llum més que mai.

Acabo, doncs, com he començat, aplaudint aquesta nova aventura editorial i encoratjant les nostres companyes periodistes culturals a ser rebels; a qüestionar les informacions 'oficials' que ens arriben (sí, també) des del món de la cultura; a discriminar el que és un fet cultural del simple entreteniment; a ser periodistes i no publicistes; a valorar els esforços dels que treballen des de l'ombra, des dels marges; a recuperar el sentit d'una professió que no pot deixar de ser necessària per a molts segments de la nostra societat que ja fa temps que tenen la sensació que no són escoltats. Ells ens necessiten per mostrar i compartir les seves maneres de fer, però per a nosaltres, com a periodistes, com a persones que formem part del teixit social del nostre territori, encara són més importants. Invisibilitzar-los és omplir de tenebres l'espai que ens envolta.

Sortiu de les redaccions!

Josep Fornés i Garcia

Antropòleg

La cultura de carrer

Quan arriba el bon temps, Barcelona bull d'activitat al carrer. Si hi ha un paisatge que distingeix la ciutat, és la gent que passeja, la gent que festeja, la gent del carrer.

La ciutat d'avui atrau forasters amb les icones monumentals que difon el mercat turístic.

Però allò que sedueix el visitant és allò que té de genuí i que la fa diferent de les altres ciutats: el seu ambient de carrer.

Barcelona inventa festes i sedueix les poblacions del seu entorn. Ha incorporat noves tradicions i ha acollit noves modernitats. Va ser una de les primeres ciutats d'Europa a fer passejar una processó de Corpus, l'any 1320. Festa, política i religió fent ballar gegants, gremis, parròquies, confraries i tot allò que tocava poder en el Cap i Casal barceloní. Segles després, la relació d'interdependència entre les festes dels municipis del Pla, ja abans de la seva agregació a la ciutat, a partir del 1897, resultava evident si ens atenim a les cròniques de l'època, que parlen de la multitudinària participació dels barcelonins en les festes d'agost de la Vila de Gràcia.

Barcelona havia vist néixer el primer sindicat obrer del país, ara fa 184 anys, un diumenge 10 de maig de 1840, deu anys abans que un jove Josep Anselm Clavé fundés el primer cor d'obriers. Gent treballadora fent seva la festa i la protesta, a Barcelona i a peu de carrer. Era diumenge, potser feia sol, però només podia ser al matí, ja que era l'únic moment que aquells teixidors podien fer festa en tota la setmana.

Al Paral·lel, la Barcelona entre guerres veia florir el teatre líric i els grans mítings polítics que havien de construir la cultura societària d'un poble, a ritme de cuplets i cançons com *La Font del Xirineu* o *Baixant de la Font del Gat*. La tossuda resiliència de la gent que havia sobreviscut a la guerra de Franco va retornar la música i el ball als carrers de Gràcia.

Avui s'ha imposat el model urbanístic que 'festivalitza' l'espai urbà de tantes ciutats europees

La ciutat dels barris també va reconquerir el carrer en festes durant el Postfranquisme, organitzant-se des de les associacions veïnals, construint els mateixos gegants, dracs i colles de grallers que haurien de crear les noves identitats dels barris, dels antics i dels nous. On encara no hi havia serveis bàsics es van inventar nous rituals, noves cerimònies i nous calendaris festius.

Avui, el model urbanístic que *festivalitza* l'espai urbà de tantes ciutats europees s'ha imposat en un temps en què el pragmatisme dels governs locals passa per davant de la utopia, creant paradisos imaginats per arquitectes.

Som en un temps de superilles, de gentrificació, de lloguers inabastables per al jovent. Un temps de precarietat on s'inventa la il·lusió de la felicitat. Un món d'aparent benestar que contempla els conflictes d'un entorn cada cop més amenaçador des de la terrassa d'un bar.

Potser algun dia, un matí de diumenge assolellat, la gent corrent recuperarem el control de la cultura de carrer.

**el diari
metropolità**

La cultura **NO** **‘mainstream’**

Les conseqüències de viure al soterrani del periodisme

Un reportatge de Joana Justícia

Passem el bistorí al periodisme cultural actual a través de diversos experts i de persones que en formen part. L'objectiu, analitzar quina és la mirada periodística cap a aquelles realitats culturals que no formen part dels canals 'mainstream'.

Volem saber quins són els motius que fan que aquesta cultura, amb el potencial que té, tingui molt poca presència als mitjans. A Barcelona i l'àrea metropolitana n'hi ha molta. Una altra cosa és que se'n parli.

Una hora de ràdio, dues pàgines al diari o cinc minuts al telenotícies. Amb aquestes píndoles informatives coneixem normalment l'agenda i les recomanacions culturals de casa nostra. Si bé és cert que se'n parla als mitjans públics i privats –Ràdio 3 a RTVE, *Nervi* a 3Cat, *Plaça Tísner* a Betevé, *Punts de Vista* a TVE i altres–, continuen sent escassos els espais que s'hi dediquen i les franges horàries solen ser nocturnes o de cap de setmana, a diferència de la contínua presència dels temes *hard* –política, internacional, economia– o de la informació sobre un esport com el futbol. A més, si parlem de cultura, de quina cultura parlem? Qui dicta què entra als mitjans i què no?

Consol Sáenz “Trobo a faltar el periodisme de carrer”

Consol Sáenz, periodista cultural a RNE Catalunya des de 1986, considera que el periodisme cultural està sempre regit per prescripcions que venen “a cop de mail o de trucada del gabinet de premsa i del que diuen els altres mitjans, sense qüestionar si és important o no”. Com diu Sáenz, això provoca que no hi hagi “opció individual”. Així, el retrat general és que cada ràdio, televisió i diari ofereix els mateixos continguts que la resta i, per tant, l'oferta de les realitats culturals menys *mainstream*, siguin contraculturals o no, queden molt sovint excloses del periodisme: “La cultura dels marges no és que estigui als últims esglaons, és que està al soterrani”, lamenta Sáenz, periodista del programa dedicat a la música llatinoamericana *El gran quilombo*, i també directora i presentadora de *Territori Clandestí* de Ràdio 4, que aposta per les cultures alternatives. “Hi ha gent impressionant que no estem escoltant”, expressa la periodista.

UN PROBLEMA DE BASE

Preguntada pels motius de la manca de representació de la cultura *underground*, Sáenz assenyala, en primer lloc, la manca de valentia i curiositat dels periodistes: "Trobo a faltar el periodisme de carrer". A banda, apunta a la responsabilitat d'aquest ofici, ja que "és un altaveu que la gent escolta". En segon lloc, la periodista considera que el declivi del periodisme cultural que mira més cap a les carreteres secundàries que cap a les principals es deu a la precarització general de la comunicació.

Pau Cusí "Veig completament inviable dedicar-se al periodisme cultural si no tens una xarxa de suport al darrere"

Així ho va viure, de fet, Pau Cusí, actual guionista a The Mediapro Studio. Ell va començar la seva carrera com a col·laborador en diferents mitjans culturals i, passat el temps, va sortir-ne per la manca de perspectiva de futur que observava. "Veig completament inviable dedicar-se al periodisme cultural si no tens una xarxa de suport al darrere. A mi m'agradava fer ressenyes de discos, llibres i conèixer artistes, però malgrat això, a final de mes vols una estabilitat", reflexiona Cusí. De fet, tal com apunta l'escriptora i crítica literària M. Àngels Cabré, la situació del periodisme cultural parteix d'un conflicte de base que s'alimenta de la precarietat de qualsevol periodista cultural, fins i tot del que segueix l'onada del *mainstream*.

Cusí, per la seva banda, ha tornat a treure el cap a dins del panorama cultural, però com a escriptor, amb la publicació de *La garota entre les dents* (Columna Edicions), a través de la col·lecció Brunzits, a càrrec de la comunicadora Juliana Canet, i que va néixer per potenciar el talent literari emergent del país. Tot i l'alegria per la rebuda del llibre, aquest autor novell veu complicat entrar en el sector literari català, i encara més sent jove.

Un altre cas d'algú que coneix les dificultats del gremi tant artístic com comunicatiu és Nil Martín, comunicador cultural i actor. En el seu cas, compaginar els dos oficis el duu a ser comprensiu amb certes dinàmiques: "Si un dia en un assaig entra algú a gravar vídeos per a les xarxes, encara que pugui molestar, saps que té un sentit, perquè tu també ho has fet". Tenir ambdós coneixements també el fa buscar estratègies comunicatives per guanyar visibilitat a través de la gestió de les xarxes

Consol Sáenz

"Hi ha gent impressionant
que no estem escoltant"

socials i fer les notes de premsa o la relació amb els mitjans, tal com fa quan ha de promocionar els espectacles que fa amb la seva companyia autogestionada, Les Calatrava, la qual ara es troba en procés de crear-ne un de nou.

Per altra banda, quan Martín col·labora al programa *Plaça Tísner* de Betevé amb la seva secció dedicada a les arts escèniques, observa com els intèrprets lluiten perquè es tractin els seus projectes: "Quan vaig arrencar a Betevé, em va començar a bombardejar gent desconeguda amb correus i em preguntava com era possible aquell desfici, però és que hi ha tan pocs espais per parlar d'arts escèniques i hi ha tanta gent que vol que se'n faci ressò que és normal", reflexiona.

Nil Martín "Els que ara entren en el sector artístic tenen la voluntat de generar xarxa i no tant de competir"

ES POT ANAR A CONTRACORRENT?

Un altre fenomen de les dinàmiques del periodisme cultural és la poca crítica negativa que es fa als mitjans, a diferència de qualsevol altre tema periodístic, com sobretot passa en política, on el periodisme d'opinió té molta presència.

Per evidenciar aquest fenomen, l'artista Carla Rovira ha dut a terme el projecte d'investigació escènica *Monocultiu Informatiu*, on reflexiona sobre com la precarietat afecta la llibertat d'expressió i de premsa a casa nostra. El plantejament de Rovira és clar: la precarietat de molts professionals els impedeix fer cobertures, cosa que acaba fent de filtre i que es perd la necessària pluralitat informativa. Així doncs, malgrat les dinàmiques empresarials i l'autocensura, què passa quan un periodis-

ta decideix anar a la contra per criticar el que és tendència cultural?

En aquest sentit, Cabré comparteix un episodi que ha viscut recentment. El mes de març, quan els mitjans aplaudien l'última obra d'Eva Baltasar, *Ocàs i fascinació*, la crítica literària va publicar a l'Ara Llegim la crítica *El fracàs d'Eva Baltasar* on, si bé valorava l'estil literari de l'autora, també criticava que la novel·la tracta temes que ens interpel·len de la següent manera: "S'aferra a uns personatges malaltissos i a unes històries morboses que no els deixen respirar". Passats uns dies, l'escriptora Empar Moliner va replicar l'article al mateix diari amb la peça *El fracàs d'Eva Baltasar? Quin fracàs?*, on obria el debat sobre com ha d'actuar el periodista cultural: "El paper del crític, o del prescriptor, és conduir els possibles lectors. Jo, quan en una crítica llegeixo frases que el crític ens mostra com a exemple d'horror, sempre pateixo". Passats uns mesos, Cabré explica a Cultura B que va voler respondre Moliner, però com que cap mitjà va deixar-li-ho fer va optar per penjar el text a Facebook.

Aquest fet ha servit a Cabré per rumiar sobre com considera que ha de ser el periodisme cultural: "Només estem fent informació, i el periodisme cultural ha d'anar acompanyat d'opinió que expressi si un llibre és recomanable i si val la pena. I per poder-ho fer necessitem llibertat i que no ens fiscalitzin". Aquesta idea ja la va deixar escrita a l'article *La fiscalització del periodisme cultural* (Núvol, 2022), on lamentava el fet que des dels departaments de premsa de les sales culturals es vulgui tenir el control de quins mitjans assisteixen als espais "sense que hi hagi cap possibilitat que l'exposició et sembli un horror, o deficient, o mal girbada, i no la vulguis comentar".

Tanmateix, Cabré comparava aquesta manca de flexibilitat amb la llibertat que sentia quan va entrar a l'ofici, ara fa trenta anys: "Abans anaves als museus i centres d'art quan volies i et rebien amb els braços oberts, i després, amb les impressions recollides, feies el que volies, per descomptat. A qui se li va acudir canviar les normes d'accés? A alguna llumenera de màrqueting, potser?", deia en aquell article.

En definitiva, el periodisme cultural és un peix que es mossega la cua, ja que tot i la voluntat dels artistes per tirar endavant projectes, grans o petits, el sistema de mitjans regeix les normes a l'hora de fer-ne difusió. "Estem en un moment molt *mainstream*, i els responsables de comunicació dels espais culturals s'han convertit en agents de màrqueting que volen sortir als canals importants, però la transmissió de la cultura va molt més enllà", afirma Cabré. També afegeix que als clubs de lectura i a les xarxes socials "es fa una feina de difusió de llibres importantíssima que arriba a molta gent, però tot això a aquests responsables de comunicació els interessa menys, no?", pregunta irònicament.

M. Àngels Cabré "Tenim massa canals d'informació, però al final tothom compra el mateix llibre"

La mirada a contracorrent de Cabré es pot veure a través de les xarxes de l'Observatori Cultural de Gènere, del qual n'és directora. Allà fa difusió de les activitats que li semblen rellevants o dels premis que es donen a dones del món de la cultura, i també disposa d'un blog personal on publica xerrades, conferències, actes culturals i llibres que recomana (o no).

LES XARXES SOCIALS: LA DEMOCRATITZACIÓ DE LA CULTURA?

Si posem de nou el focus en el periodisme no *mainstream*, on troben els periodistes les propostes contraculturals? Hi ha qui apunta que avui dia la clau es troba a les xarxes socials. Sáenz, que coneix de prop la contracultura a través dels seus dos programes a RNE, explica que les propostes no *mainstream* han creat els seus canals de difusió gràcies a Instagram, la plataforma X o TikTok. "Els meus continguts m'arriben a través de les xarxes i no amb correus, perquè les xarxes són enormes; et donen la possibilitat d'obrir moltes finestres. I a partir d'aquí, i com a periodista, evidentment has de discriminar, per això se suposa que tens un bagatge i una formació", manifesta.

Si bé les xarxes permeten que tothom pugui compartir els seus projectes i opinar lliurement, Cabré considera que ens porten al mateix carrer sense sortida: "Tenim massa canals d'informació i, per tant, sobreinformació. Acabem al lloc original, on tothom compra el mateix llibre, és a dir, molt soroll per a no res". En conseqüència, Sáenz reivindicava el "paper autèntic del prescriptor que té trajectòria i ha tingut oportunitat de llegir, veure i escoltar", al mateix temps que afegeix que cal "discriminar tot

Nil Martín

"Si no ets en un cercle
determinat, ningú
publica el que fas"

M. Àngels Cabré

*“Només estem fent informació,
i el periodisme cultural ha
d’anar acompanyat d’opinió”*

Foto: Albert Uriach

el que ens arriba a través de les xarxes, com passa en el periodisme formal”.

Per la seva banda, Cabré es mostra crítica amb l’ús de les xarxes com a mètode de prescripció: “Si anuncies que fas una conferència i tens 200 likes, pensaràs que alguna d’aquestes persones vindrà, però no ve ningú, sinó que són persones que es queden mirant les xarxes i no van als actes culturals”.

“DINÀMIQUES ENDOGÀMIQUES”

“A Catalunya, els professionals de la comunicació i la cultura estan molt a prop, i això és positiu, però alhora genera unes dinàmiques endogàmiques que porten al fet que si no estàs en un cercle determinat, ningú publica el que fas, i és molt difícil entrar al TN de 3Cat si no estàs en un teatre mínimament gran o en un de petit i determinat”, reflexiona Martín. En aquest sentit, i des de la visió de les arts escèniques, manifesta que cal crear xarxa, com ell actualment fa des de *L’última merda*, un col·lectiu format per quatre intèrprets que escenifiquen en festivals i fires “accions de pensament”, on es mostren crítics amb el món de les arts escèniques. “És un sector molt compartimentat, precari. Hi ha molta competència i poca oferta”, exposa Martín.

Tanmateix, l’actor i comunicador apunta que la precarització del sector duu a viure en el “món del *freelance*”. “El problema és que no hi ha una estructura sostenible i ens estem barallant per unes subvencions que són com uns diners que esperem que ens caiguin del cel”, lamenta. Finalment, afegeix que per posar fi al conflicte “s’ha d’aconseguir un 2% del pressupost dedicat a cultura i que es millorin les condicions del règim d’artistes i les dels autònoms”. Tot i els entrebancs, ell observa que hi ha un canvi generacional darrerament: “Els que ara entren en el sector artístic tenen la voluntat de generar xarxa i no tant de competir, ja que això tampoc serveix per solucionar la precarietat”.

LA CONTRACULTURA A CATALUNYA

“Tinc clar que amb el sistema actual els mitjans hi perden més que no pas les entitats culturals, perquè amb el boca-orella elles funcionen sense nosaltres”,

reflexiona Sáenz, que valora que a Catalunya hi ha molta riquesa contracultural: “El Pirineu està bullint amb iniciatives relacionades amb la literatura, el cinema, la música i s’estan fent festivals meravellosos”. Aquest estiu, per exemple, tindrà lloc L’Esbaïola’t, un festival que dona accés a les arts escèniques al públic del Pallars Sobirà.

Per altra banda, si posem el focus en les propostes de l’àrea metropolitana, val la pena recuperar el cicle de conferències *Cultura de Barri*, impulsat a finals del 2023 pels diaris Línia a l’Espai Línia, on es citaven diversos espais de cultura de proximitat. A més, els periodistes culturals Consol Saéiz i Nando Cruz van reflexionar al voltant del concepte *cultura de barri*, la qual, segons Sáenz, demostra als ciutadans que “portem una persona creadora a dins i que no només ens agrada anar a veure una obra, sinó també explicar com és el nostre dia a dia a l’escenari”. En aquest sentit, la periodista va destacar la feina que fan infraestructures situades en barris barcelonins, com és el cas de l’Antic Teatre, que com diu ella, ha aconseguit que al barri de la Ribera, on majoritàriament viu gent d’edat avançada, ara hi hagi un lloc on reunir-se i crear obres de teatre. “L’espai va començar amb quatre persones engrescades que volien compartir experiències i ara la seva vida ha canviat, i també la del barri”, apunta Sáenz.

Un altre exemple paradigmàtic és el de Paral·lel 62 (antiga Sala Barts), espai actualment gestionat per la Unió Temporal d’Empreses (UTE) constituïda per les cooperatives L’Afluent, Quesoni i la Sala Upload i que ja ha acollit actes d’iniciatives socioculturals com Xamfrà, un centre de música i escena del Raval que utilitza la música, el teatre i la dansa com a eines de participació i inclusió social. També, fora de Barcelona, trobem propostes culturals que difícilment treuen el cap als mitjans tradicionals com La Capsa (El Prat) o espais de l’Hospitalet com el Tecla Sala, la Sala River, El Pumarejo o Salamandra, amb una extensa cartellera cultural.

Finalment, Sáenz reivindica que els periodistes, en la mesura que tinguin la voluntat de repensar la societat, haurien de treure partit de totes aquestes iniciatives culturals que no acostumen a aparèixer als mitjans, perquè com expressa ella, cal entendre la cultura com una eina de canvi: “Per a mi, la cultura, la política i la transformació social van lligades de la mà, i crec que la cultura, precisament per l’espai que ocupa als mitjans de comunicació, és en el que menys es fixen els poders i mai es considera un perill per a la política”. Així doncs, tot i l’auto-censura, les notes de premsa imperioses i la precarietat, els professionals consultats, però, no tiren la tovallola i creuen que cal continuar remant a contracorrent. “Estem envoltats d’aquest capitalisme salvatge que tot ho mercantilitza i és difícil fer un periodisme cultural lliure, però la nostra feina és fer veure que no ens fiscalitzen i colar el màxim de gols”, conclou Cabré. ●

Pau Cusi

“A mi m’agradava fer ressenyes de discos, llibres i conèixer artistes, però malgrat això, a final de mes vols una estabilitat”

On puc trobar la revista?

La pots trobar gratuïtament a ...

- Espai Línia**
Carrer de Girona, 52
- ICUB**
La Rambla, 99
- Casa Elizalde**
Carrer de València, 302
- Centre Cívic Urgell**
Carrer del Comte d'Urgell, 145
- Centre Cívic Fort Plenc**
Plaça Fort Plenc, 4
- Heliogàbal**
Carrer de Ramón y Cajal, 80
- Centre Artesà Tradicionàrius**
Travessia de Sant Antoni, 6
- Lluïsos de Gràcia**
Plaça del Nord, 7
- La Violeta de Gràcia**
Carrer de Maspons, 6
- Zumzeig**
Carrer de Béjar, 53
- Centre Cívic Colxeres de Sants**
Carrer de Sants, 79
- La Deskomunal**
Carrer del Tenor Masini, 5
- Casinet d'Hostafrancs**
Carrer del Rector Triadó, 53
- La Capella**
Carrer de l'Hospital, 56
- Diobar**
Av. del Marquès de l'Argentera, 27
- Espai Jove Boca Nord**
Carrer dels Agudells, 37, 45
- La Farinera del Clot**
G. V. de les Corts Catalanes, 837
- Centre Cívic Pati Llimona**
Carrer del Regomir, 3
- Lluïsos d'Horta**
Carrer de Fellu i Codina, 7
- Ateneu Popular 9 Barris**
Fàbrica de Creació
Carrer de Portlligat, 11-15
- Centre Cultural Albareda**
Carrer d'Albareda, 22
- Mercat de les Flors**
Carrer de Lleida, 59
- L'Estranger**
Carrer de l'Olivera, 55
- Centre Cívic Can Felipa**
Plaça Josep M. Huertas Clavería, 1
- Sala Beckett**
Carrer de Pere IV, 228, 232
- Casino l'Aliança**
Rambla del Poblenou, 42
- SATI Sant Andreu Teatre**
Carrer de Neopàtria, 54
- Fabra i Coats**
Fàbrica de Creació
Carrer de Sant Adrià, 20
- Escola de Música Trémolo**
Carrer d'Homer, 45, Baixos
- Teatre Zorrilla**
Badalona
Carrer del Canonge Baranera, 17
- Biblioteca Tecla Sala**
L'Hospitalet
Av. de Josep Tarradellas i Joan, 44
- Ateneu de Cultura Popular L'H**
L'Hospitalet
Carrer de Santa Anna, 1, 7
- Ateneu Sant Just Desvern**
Sant Just
Carrer de l'Ateneu, 3
- La CIBA**
Santa Coloma
Passeig de Llorenç Serra, 64
- Can Sisteré**
Santa Coloma
Carrer de Sant Carles, s/n
- Atrium**
Viladecans
Av. de Josep Tarradellas, 17
- La Capsa**
El Prat
Av. del Pare Andreu de Palma, 5

... i a totes les biblioteques i centres cívics de Barcelona i en PDF al web culturab.cat

Cada dia, notícies, reportatges, entrevistes i articles d'opinió a

cultura B

Plataforma de tendències culturals metropolitanas

@culturab_cat

@CulturaB

@culturab.cat

Com et definiries?

La meua música s'emmarca en el pop urbà. Soc una artista versàtil que té moltes ganes, il·lusió i energia a l'hora de crear i reinventar-se.

Com vas començar?

De petita ja feia dansa i música, però ho vaig deixar. Al cap d'un temps vaig reconnectar amb la meua part més musical a partir dels ambients de *freestyle* del meu barri, Fondo.

On has actuat?

He sigut telonera a l'Apolo i Razzmatazz i he actuat al Límbic, un festival itinerant que aquest any s'ha celebrat a Santa Coloma de Gramenet. Tocar a casa sempre fa il·lusió.

A qui admires?

Tinc referents com Judeline, que fa reggaeton electrònic, Rosalía o Bad Gyal dins de l'*urban*, del soul, Amy Winehouse o Drake i, del rap, Bahamadia o Kendrick Lamar.

Quin és l'escenari dels teus somnis?

M'encantaria actuar al Rototom. Hi penso des que vaig començar a fer música. I també voldria omplir la Sala 1 de l'Apolo.

Ayryn

Ayryn és el nom artístic d'Irene Gómez, una artista emergent de Santa Coloma de Gramenet nascuda el 2001.

Fa dos anys que ha entrat al panorama musical català i recentment ha publicat el seu quart single, 'No esperis res', l'avançament del seu àlbum de debut, que sortirà a la tardor.

FESTIVAL GASTRONÒMIC DE PROXIMITAT

14-15 SET. 2024 ANTIGA
FÀBRICA ESTRELLA DAMM

Entrades a
festifest.cat

RESTAURANT

Amb el suport de:

ESTRELLA DAMM

BYD

AMETLLER ORIGEN

BIRBA

ALTERVEGO

+

Comunitat de Catalunya

Organitzen:

ara

6 bpat

Roberto Tierz

Músic, promotor cultural i exdirector de Sidecar

La vida sense música

Hi ha una famosa frase del filòsof alemany Friedrich Nietzsche, i que molts subscriuim, que diu així: "La vida sense música seria un error". I això ens fa pensar: què podem fer per evitar aquest error? Què podem aportar per impedir aquest desastre?

Encara que sembli una obvietat, perquè hi hagi música són imprescindibles els músics. Per tant, el nostre esforç ha d'anar dirigit a facilitar-ne la formació i el creixement fins a assolir les quotes d'excel·lència que tots desitgem.

Hi ha un recorregut indispensable a la carrera d'un músic que el porta des dels primers acords al local d'assaig fins als concerts en grans recintes o festivals. Una cadena que passa per les sales de format petit i mitjà, on s'aprèn realment l'ofici i l'artista s'apropa als grans esdeveniments.

Barcelona té una llarga tradició de locals que han permès a artistes de diverses generacions créixer i connectar amb un públic afamat per descobrir i gaudir dels nous artistes que abunden a la nostra ciutat. Per citar algunes d'aquestes mítiques i històriques sales, recordar el San Carlos Club als anys 60, Zeleste als 70, Bikini als 80 i, posteriorment, en les següents dècades vam fer-hi la nostra modesta aportació des de Sidecar, entre altres sales.

Si perdem alguna anella d'aquesta cadena, el futur de la música se'n ressentirà greument. Les sales petites són, doncs, les més necessàries i alhora les més vulnerables. Aquest sector, evidentment voluntarista, ple de riscos i on els beneficis són escassos, no només pateix les dificultats pròpies de mantenir viva una aventura que genera escassos rèdits, sinó que generalment no gaudeix del reconeixement i l'estima que mereix.

Barcelona no es pot continuar permetent substituir locals culturals per empreses turístiques, com passa al centre de la ciutat, ni condemnar a l'extraradi, amb lloguers més econòmics, locals que serveixen com a escola i trampolí del planter musical de la ciutat.

Barcelona no es pot continuar permetent substituir locals culturals per empreses turístiques, com passa al centre de la ciutat, ni condemnar a l'extraradi locals que serveixen com a escola i trampolí del planter musical

Si bé les petites sales s'esforcen i compleixen amb la seva missió, en aquest moment cal reclamar a les administracions que prioritzin a les seves agendes la protecció de les sales i fomentin la creació de nous espais.

La desaparició de llicències, reconvertides en negocis més lucratiu, i la impossibilitat de noves concessions representen un greu problema. Aquest és un tema a esmenar urgentment. Però no és l'únic assumpte on cal intervenir: en els casos de les sales deficitàries cal suport econòmic, tal com es fa en altres sectors artístics com el cinema, la dansa, el teatre, etc. També fa falta mediació en els conflictes entre veïns i empreses, suport tècnic i econòmic per fer millores en la insonorització... Se m'acaba l'espai, però la llista de peticions no. Hi ha molta feina a fer i són necessaris lideratges valents i decidits.

Tornant a Nietzsche, si us plau, doneu suport a les sales de concerts. No fer-ho seria un error.

Foto: Thomas Vilhem

De la indústria al art i la cultura

Una història de fàbriques transformades

Fer fils i teixits, produir pintures o encunyar monedes.

Aquesta és la petita història d'algunes antigues fàbriques de Barcelona.

Xemeneies que treien fum. Però els temps canvien, i on abans

hi havia obrers ara hi ha artistes. El projecte Fàbriques de Creació, impulsat

pel consistori barceloní des del 2007, ha transformat 11 recintes fabrils

de la ciutat en pols de creació artística. Aquí t'ho expliquem.

Un reportatge de Joana Justícia

La banda de *metal* Heal, formada a Barcelona el 2020, es reuneix en un buc d'assaig de la Fàbrica de Creació Fabra i Coats, situada al districte de Sant Andreu. "És un luxe estar aquí i l'espai és increïble", diu el baixista Eduard Mató. Els Heal, grup resident per tercer any consecutiu, estan preparant el directe del seu primer disc i disposen d'aquest espai fins al desembre.

Com ells, a la Fabra i Coats actualment hi fan residència artistes de renom com Ana Tijoux o la Balkan Paradise Orquestra, i antigament ho van fer Za! o Mishima. Tots ells s'han acollit al projecte municipal *Fàbriques de Creació*, que el consistori barceloní va posar en marxa el 2007 amb l'objectiu de convertir antics espais fabrils de la ciutat en llocs de creació artística. Mitjançant un procés de convocatòries públiques i obertes a tothom, l'Ajuntament promou el desenvolupament de projectes d'artistes ja consolidats o semiprofessionals.

La idea, en tant que pot semblar única, s'emmiralla en diversos exemples europeus. De fet, l'Ajuntament de Barcelona tenia com a referent el projecte que gira al voltant de *Trans Europe Halles*, una xarxa europea de centres culturals promoguts per ciutadans i artistes en antigues fàbriques reutilitzades. Entre les més rellevants hi ha la *Friche la Belle de Mai* a Marsella, la *Cable Factory* a Hèlsinki o la *UfaFabrik* de Berlín.

A part de la Fabra i Coats, Barcelona té un total d'onze Fàbriques de Creació repartides en sis districtes: la Sala Beckett, l'Hangar, La Escocesa i La Central del Circ (Sant Martí); la Fundació Joan Brossa i el Tantarantana (Ciutat Vella); la Nau Ivanow i la citada Fabra i Coats (Sant Andreu); la Graner (Sants-Montjuïc); l'Ateneu Popular de 9 Barris (Nou Barris) i La Caldera (Les Corts).

Recuperar antics espais

El motor del projecte es va engegar l'última dècada del segle XX. Fins llavors, part de l'activitat cultural de la ciutat es trobava en mans d'iniciatives privades o d'associacions. Però la crisi industrial dels setanta i vuitanta va derivar en una manca d'espais i recursos que va suposar un problema per als centres culturals, els quals van traslladar la seva activitat a antics complexos fabrils en desús.

El 2007, davant la reivindicació d'espais ben condicionats per part dels col·lectius d'artistes, l'Ajuntament va elaborar la primera mesura de govern del projecte *Fàbriques de Creació*. A partir de llavors, l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB) va configurar una xarxa d'equipaments de titularitat municipal que s'ha teixit, per una banda, incorporant espais que ja tenien una trajectòria consolidada gràcies a l'impuls d'agrupacions artístiques i, per l'altra, s'han establert nous equipaments gestionats per entitats de diferents àmbits.

Com explica Rosa Gibert, responsable del Programa de Fàbriques de Creació de l'ICUB, el projecte era una necessitat dins de l'ecosistema cultural de la ciutat: "Hi havia espais d'exhibició, com els teatres, les sales d'exposicions o els museus, però no teníem equipaments on els artistes poguessin crear". Per la seva banda, Eva Soria, directora d'Innovació, Coneixements i Arts Visuals de l'ICUB, destaca que és cabdal el suport municipal que reben els residents: "L'ICUB no només els dota de recursos, sinó també d'un acompanyament artístic i tècnic que els assessora i ajuda" perquè al final, com expressa Soria, "es tracta d'un procés d'assaig i error, com fan els científics".

Un espai de treball comunitari

A part de l'activitat purament artística, les Fàbriques de Creació fomenten la xarxa entre els participants "per posar-se en contacte amb el sector i la comunitat", com apunta Gibert. Així ho viu, de fet, Chuso Ordi, veí de Sant Andreu que està fent una residència d'arts visuals a la Fabra i Coats a partir de projectors de cinema antics de 16 mil·límetres: "El procés artístic en si ja és molt privat, així que està molt bé tot el que es faci perquè la gent gaudeixi en grup", reflexiona.

La participació permet als residents, a més, la possibilitat d'ampliar l'estada. Així ho explica Agustín Ortiz, que ha fet residències tant a l'Hangar com a La Escocesa, on ara està fent un projecte d'investigació que estableix una relació entre art i ciència. "T'has d'implicar en totes les maneres de gestió i, si t'integres bé i funciona, normalment et renoven", relata.

Per altra banda, Laia Vehí, veu i guitarra de Heal, no només agraeix la comunitat que es crea, sinó també la feina de promoció que es fa des de Fabra i Coats, en el seu cas. "Aquest any, i com a novetat, a les xarxes socials publiquen el que fem i així saps qui són les teves veïnes i es crea una xarxa positiva", diu a Cultura B.

*Les Fàbriques de Creació estan
repartides entre sis dels deu
districtes de Barcelona*

Foto: Marc Cuscó

*El programa de les Fàbriques de Creació
lluita per ser més conegut entre la ciutadania
de Barcelona i l'àrea metropolitana*

Eva Soria:
***“No hi ha cap ciutat que tingui
una xarxa d’onze espais de creació
de titularitat pública com la de Barcelona”***

Foto: Thomas Vilhem

***L’espai capdavanter en termes
de gestió comunitària és
l’Ateneu Popular 9 Barris***

El grau d'implicació dels residents també depèn de la idiosincràsia de cada fàbrica. La capdavantera en termes de gestió comunitària és l'Ateneu Popular 9 Barris, espai gestionat pel Bidó de Nou Barris, l'entitat sense ànim de lucre que va néixer entre els barris de Roquetes i Trinitat Nova el 1977 arran de l'ocupació veïnal de l'espai. L'Ateneu, així com La Central del Circ, fa una gran aposta pel circ, com demostra cada any amb el Circ d'Hivern. Adreçat a tots els públics, l'Ateneu produeix, des de l'any 1996, un espectacle que es presenta durant els mesos de desembre i gener al seu teatre. A més, tot i ser un projecte propi de l'Ateneu, durant el procés de creació la fàbrica fa alguns assajos a la Graner i La Central del Circ, de manera que la companyia pot "desenvolupar projectes conjunts i intercanviar idees amb altres artistes", explica Javier Casado, tècnic de l'àrea de creació de circ de l'Ateneu.

Barcelona, pionera amb la xarxa de fàbriques

Fa dos anys que l'Ajuntament, en veure que es creen sinergies de forma natural, va impulsar el projecte *Laboratoris de Creació Comunitària*, és a dir, trobades entre residents per posar en comú formes de treball i, fins i tot, ajuntar els participants dels projectes. Soria destaca la peculiaritat d'aquesta xarxa respecte als altres models europeus: "Les xarxes de fàbriques de les ciutats europees provenen d'iniciatives privades o de fundacions, però no hi ha cap ciutat que tingui una xarxa d'onze espais de creació de titularitat pública com la de Barcelona".

Una altra de les principals característiques de les Fàbriques de Creació és com dialoguen amb la comunitat educativa dels barris. En aquest sentit, és interessant destacar el projecte que han fet el CAP del Poblenou, la fàbrica de La Escocesa i l'INS Maria Espinalt, que fa servir les arts com a mètode per fer un diagnòstic de salut d'un grup d'adolescents de l'institut del Poblenou. L'artista i investigadora en salut mental i art a La Escocesa Beatriz Regueira ha facilitat eines perquè els alumnes expressin emocions, i junts han elaborat un pla per fer del seu institut "un lloc més habitable i amable". La valoració es farà aquest estiu des del CAP del Poblenou i els resultats serviran per implementar mesures de millora en el món de la salut.

Finalment, i des del punt de vista més popular, les fàbriques s'impliquen també en la cultura dels barris. Per exemple, La Caldera obre la Festa Major del barri de les Corts com a especialistes en coreografia, però al llarg de l'any les fàbriques fan portes obertes i assajos per a escoles, professionals o, fins i tot, per a entitats del barri. Sobre això, Gibert creu que és "molt enriquidor" perquè, per una banda, "l'artista s'enriqueix de la ciutadania" i, per l'altra, "els veïns poden conèixer un professional del sector artístic".

Tot i les diferents maneres de visibilitzar el treball artístic de la persona o companyia, Gibert reivindica també la residència de creació en si mateixa, sense necessitat d'un retorn. "Els estan treballant, no ens han de tornar cap favor, però és cert que si ve un artista de Mèxic, normalment vol saber què passa al voltant i mostrar la seva obra".

"Oportunitats que donen fruits"

"Nosaltres hem començat aquí, som residents Fabra total: vam fer les fotos de promoció aquí, el nostre primer videoclip, els primers concerts... Ens han donat oportunitats que han donat fruits reals, perquè, a partir del videoclip, vam firmar amb el segell del Primavera Sound, el Primavera Labels", explica Laia Vehí, veu i guitarra del grup Heal.

Un altre cas és el d'Agustín Ortiz, els treballs del qual s'han presentat, a Barcelona, al MACBA i a l'Arts Santa Mònica, i a sales de Viena i Malta. Per la seva banda, el Circ d'Hivern no acaba a l'Ateneu, sinó que gira en teatres i festivals, com ara farà amb el darrer espectacle, *Glatir*, que es presentarà a diverses capitals catalanes. Com indica Casado, la idea és que, un cop acabat l'acompanyament de l'Ateneu, "els espectacles continuïn sols", tot i que reconeix que "és complicat".

Malgrat l'augment exponencial de participació en el programa de les Fàbriques de Creació des del seu inici, l'ICUB continua lluitant per donar a conèixer aquesta iniciativa, que com expliquen les professionals consultades, si bé és molt valorada per part de gestors culturals de diverses ciutats de l'Estat i d'Europa, senten que no acaba d'arribar a la ciutadania de Barcelona i l'àrea metropolitana. "En general, la gent va als centres cívics i les biblioteques, però les Fàbriques de Creació també són importants", diu Soria. Però, tot i això, afegeix que la ciutat pot estar orgullosa d'aquest projecte, "perquè hi han passat artistes i companyies emergents que en tres anys han fet un salt estratosfèric". ●

“Al llarg de la història,
<Anònim> va ser una dona.”
VIRGINIA WOOLF

OBSERVATORI CULTURAL DE GÈNERE

Més de 10 anys treballant
per la igualtat en la cultura

observatoricultural@gmail.com

L'ESTRANGER
ASSOCIACIÓ CULTURAL

CARRER DE L'OLIVERA 55
POBLE-SEC
WWW.LESTRANGERBCN.COM

L'AMORÉS
ANALÒGIC

Fotos: Cecilia Díaz Betz

Transformar les pistes de ball a través de l'art

Una nit de festa pot ser confusa, tot es precipita i l'endemà difícilment recordes la cançó que sonava quan entraves a l'Apolo. Però, i si en lloc de viure com mussols passem el dia a la discoteca? Aquesta és la proposta que fan des de **CLUBS**. *Art a la pista*, un projecte que va néixer amb l'objectiu de donar vida a les pistes de ball de Barcelona i l'Hospitalet a finals del 2021, quan l'oci nocturn estava tancat per la pandèmia.

Les comissàries de CLUBS, Joana Roda, directora de la galeria Bombon Projects, i Dessislava Pirinchieva, gestora cultural, amb la supervisió artística de Cory John, volien, per una banda, reanimar el sector i, per l'altra, recuperar el concepte de fer *clubbing*. És a dir, visitar i reunir-se en discoteques i anar d'una a l'altra. Davant l'èxit de la primera edició, el projecte va tirar endavant malgrat que les discoteques ja tornaven a la programació habitual. Al llarg de les tres edicions, el públic de CLUBS, en lloc de fer intercanvis de begudes i cops de maluc, va gaudir de les obres de més de vint artistes distribuïdes en diverses sales, les quals van arribar a ser vuit el 2023: El Pumarejo, Salamandra, Sala River, Freedonia, Meteoro, Sala Apolo, Sidecar i Paral·lel 62.

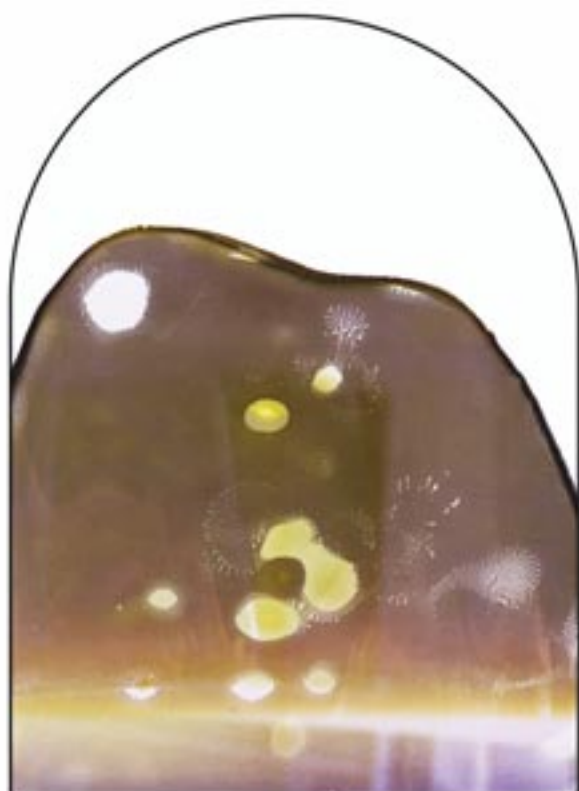
Que les discoteques vegin la llum del dia convida, a més, les persones a qui no els atrau l'oci nocturn, o bé a qui no sol anar a museus i exposicions, però fa vida als clubs. Un altre punt atractiu del projecte és que l'espectador pot conèixer les obres d'artistes tant nacionals com internacionals, com per exemple Joan Morey (Mallorca), Sylvie Fleury (Ginebra), Vanessa Beecroft (Gènova), Julian Rosefeldt (Munich) o Bruce Nauman (Fort Wayne, Indiana). Les peces que es mostren pertanyen a diferents disciplines, com l'art audiovisual, el videoart, la dansa i la música, però tenen en comú la figura del cos i l'espai com a elements d'expressió.

Després dels tres primers anys, enguany els seus organitzadors no preveuen celebrar el quart CLUBS, ja que tot i que el projecte compta amb el suport de l'Associació de Sales de Concerts de Catalunya (ASACC) i de l'Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC), no han pogut tirar endavant la iniciativa. Un exemple, doncs, de com costa consolidar projectes que neixen des dels marges. L'objectiu és reprendre aquesta festa diürna de cara al 2025.

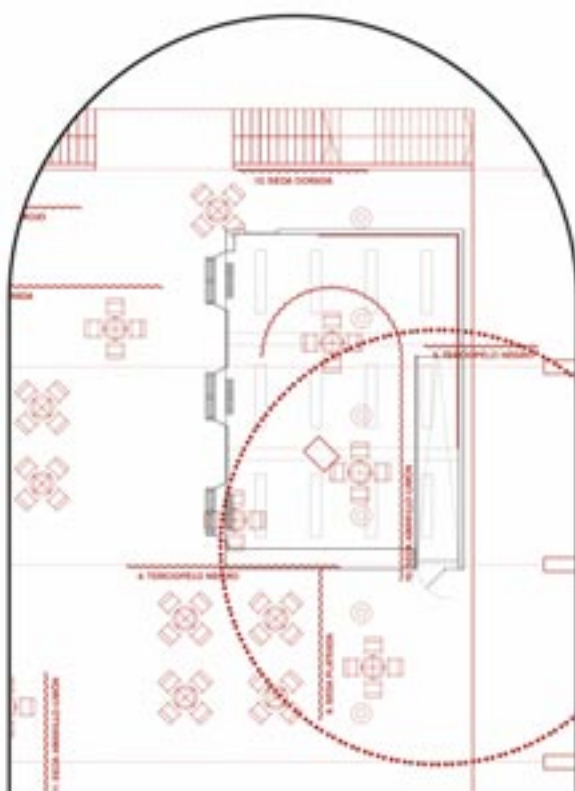
CENTRE D'ART LA CAPELLA

EXPOSICIONS

UN DESORDRE DISTINT
A CURA DE MARTA SESÉ

*HOW ABOUT A LITTLE KISS,
DON'T BE UNKIND*
A CURA DE FERRANELOTRO

BARCELONA PRODUCCIÓ 2023-2024

16.07 - 29.09.2024

Centre d'Art La Capella
c. Hospital 56
www.lacapella.barcelona
Entrada lliure

Horaris exposicions:
dimarts a dissabtes, de 12 a 20 h
diumenges i festius, d'11 a 14 h
dilluns tancat

Ajuntament de
Barcelona

LACAPELLA

Foto: Vincent Bernat

refugis culturals

Un reportatge de Joana Justícia

Diobar

La petita Amèrica Llatina musical de Barcelona

*Els amants dels ritmes llatins tenen un temple al Born.
Hi traiem el cap un divendres.*

Són les onze de la nit d'un divendres de juny que sembla agost. A l'estació de França queden quatre gats i el cinquè soc jo, que creuo el pas de vianants amorrada al Google Maps. Un cartell emmarcat amb llums de neó anuncia el meu destí, el Diobar. Entre uns quants apostem com s'hi entra. Aquesta escena es deu repetir sovint, perquè de seguida ens indiquen que hem d'accedir-hi pel restaurant grec Dionisos, dos metres més enllà d'on som. Un cop a dins, i sense gaires contemplacions, enfilo escales avall. M'obren la porta i la festa està servida.

M'animo només amb l'ambient que s'hi respira. Acaba l'actuació de tecno i passem a la salsa dura de Nova York, la clàssica, la comercial, la romàntica, el jazz *latino*... Així sona una sessió de Pedro Velasco, que sota el nom de DJ Peruchin fa vuit anys que posa ritme llatí a les nits de divendres del Diobar. Situat a l'avinguda del Marquès de l'Argentera, a Ciutat Vella, aquest local és un gran punt de referència de l'escena llatina a Barcelona. "Primer era un espai per retrobar-se amb migrants d'Amèrica Llatina", diu Velasco, que després m'explica que ara el públic és més divers gràcies a l'augment d'escoles de salsa a la ciutat. A mesura que s'acosta la mitjanit es fa evident la devoció, ja que la sala s'omple de gom a gom.

Entre la multitud destaca un grup de gent jove que de seguida m'explica que són alumnes d'una nova escola de salsa *caleña* a Barcelona. La Marta, catalana, i en

Juan, colombià, són dos dels ballarins que han vingut motivats pels professors. Treuen el mòbil i m'ensenyen una foto del cartell que els ha servit el pla d'aquesta nit.

Minuts abans que pugin a l'escenari em reuneixo amb La Gozadera, un conjunt de salsa que fa vuit anys que toca en aquest "oasi cultural", tal com diu Louis Acosta, flauta del grup. Se'n van a preparar els instruments i jo saludo el responsable de tot aquest sarau, en Jordi Urpi, que el 2016, al costat d'en Kristos Kafaslasque, va condicionar aquest espai, antic local d'ambient de la cadena grega Dionisos.

Actualment, el Diobar ofereix una àmplia oferta musical, amb actuacions en directe per viatjar per tota Amèrica Llatina, des de l'ska-cúmbia fins a l'indie rock, passant per l'*ethnic*, el folk o la salsa. Hi ha nits per a tots els gustos i en Jordi té clares les claus de l'èxit: oferir música en directe, cada vegada més escassa a Barcelona, i construir "un projecte de ciutat", perquè, tal com assegura, també arriben al públic català.

Quasi no me n'adono i els integrants de La Gozadera ja són a l'escenari. S'encenen els llums de colors, sona la flauta i els primers timbals i, amb ells, esclata una sinestèsia musical: "*Pura salsa brava para que goce!*" Han vingut alumnes d'una escola de salsa, no? Demostreu el que sabeu!". Es desperta l'eufòria entre el públic. De sobte, la pista s'omple de parelles que es llancen a ballar salsa sense cap intenció que acabi la nit a la petita Amèrica Llatina musical de Barcelona.

El cartell de cultura^oB

La Capsa]

LACAPELLA

CAN SISTERÉ

B_C
BADALONA
CULTURA

DAU
al Sec
ARTS ESCÈNIQUES

∅* EL *∅
PUMAREJO

SALA
PADRÓ

VOL

LA GLEVA
TEATRE-ESPAI CULTURAL

Ateneu
Sant Just Desvern

10 espais culturals de la metròpoli que has de conèixer

---

1. La Capella *(El Raval, Barcelona)*

Espai situat al barri del Raval de Barcelona que centra la seva activitat en l'organització d'exposicions que apropen al públic les propostes més innovadores dels artistes de la ciutat.

2. Dau al Sec *(El Poble-sec, Barcelona)*

Ubicat al barri del Poble-sec de Barcelona, aquesta petita sala acull espectacles, tallers, laboratoris i residències tècniques.

3. Teatre La Gleba *(El Putxet i el Farró, Barcelona)*

L'edifici data de principis del segle XX i ha passat d'acollir les carboneres del veïnat a ser un espai artístic dedicat a artistes joves i grans, consolidats o no.

4. Sala Vol *(El Parc i la Llacuna del Poblenou, Barcelona)*

Sala de concerts gestionada per la cooperativa l'Afluent. Aposta per propostes fora del circuit comercial entenent l'art com a element de transformació social.

5. La Capsa *(El Prat)*

Projecte de música, ciutadania i creació del Prat de Llobregat que ofereix una extensa programació de concerts i cicles de xerrades que vinculen la cultura i la societat.

6. El Pumarejo *(L'Hospitalet de Llobregat)*

Associació cultural que ofereix un espai a creadors emergents, com és el cas d'Abundance, un projecte de música electrònica nascut per revertir les necessitats artístiques de la zona.

7. Sala Padró *(Cornellà)*

Projecte cooperatiu que ofereix l'espai a col·lectius locals i artistes. Hi trobaràs música, dansa, teatre, poesia o literatura, presentació de llibres i monòlegs.

8. Badalona Cultura

El projecte inclou tres espais: el Teatre Zorrilla, d'estil barroc; el Teatre Blas Infante, un cinema convertit en sala d'espectacles; i el Teatre Margarida Xirgu, un espai polivalent.

9. Ateneu de Sant Just Desvern

Entitat cultural de Sant Just Desvern que compta amb diversos grups de teatre i de cant coral, i que ofereix activitats culturals com ara balls de saló, un club literari i un esbart dansaire.

10. Can Sisteré *(Santa Coloma de Gramenet)*

Aquest centre cultural procura ser un espai per a la trobada, el debat i la reflexió ciutadana a través dels diferents continguts i llenguatges visuals i plàstics emergents.

1/2 hora amb la CALÇADA

Nascuda a Begues, però instal·lada a Barcelona, anava per filòsofa i ha acabat fent poesia amb la fotografia. Des dels seus amics Stay Homas o la Suu fins a les jugadores del Barça, passant per tots els actors del Teatre Lliure, la gent que confia en la seva mirada continua creixent. “Faig fotos de les persones perquè estan vives. Em fascinen”, diu.

Marta Mas Girones

Marta Mas Girones ha triat el pati de la llibreria La Central del Raval, a Barcelona, per trobar-nos. Quan estudiava filosofia a la Universitat de Barcelona i es posava trista, era un dels llocs on es refugiava amb un llibre. “Em calmava molt”, diu. Aquells anys se li barrejava la voluntat artística –feia fotografies cada dia i les editava a la biblioteca– amb l’acadèmica: “Volia acabar una carrera i ser bona amb això”. La lògica va fer que la deixés penjada. “És un tipus de matemàtiques que es fa amb lletres, i físicament era incapaç”, relata.

Arribo i travesso el bar fins al pati petit, lloc perfecte per conèixer una de les fotògrafes més actives del país. La Marta em busca i descobreix encantada que a l’interior també es pot fer petar la xerrada. Abans de fer-me dos petons, se saluda efusivament amb la cantant Llum, que fa feina en una taula. S’asseu i m’explica que ve de dinar amb el seu pare i la seva germana gran. “És la millor. Educadora social especialitzada en violència de gènere”, em diu. Han quedat al Flamant, a prop del pis que comparteix amb un noi i una noia, però que té llogat ella, a la plaça Letamendi, a l’Eixample. “Tots els mobles són meus i m’encanta el meu pis, és preciós”, afirma. Allà també hi té l’estudi, on li agrada treballar en pijama. Parla molt de pressa. És enèrgica, emocional, extravertida.

Ens aixequem un moment per entrar a la llibreria i ensenyar-nos els nostres llibres. Tornem al pati amb el seu i l'escolto mentre el fullejo. *El principio de Arquímedes: O escultura a tamaño real de mi amor desahuciado* va del seu any de dol després d'una ruptura sentimental. Em fixo en la dona que surt al primer capítol: és la mateixa de les primeres publicacions al seu Instagram: "Andrea Carbó, la meva musa des que tenim 15 anys". Precisament va ser en una sessió amb l'Andrea al Parc Cervantes (Les Corts, Barcelona) quan la Marta va descobrir que es podria dedicar professionalment a la fotografia. La primera feina remunerada? A Mercabarna, secció de fruites. "Per un noi del meu poble que el seu pare és fruiter i que em va dir: 'Si et pago cinquanta euros pots venir i fer unes fotos de la paradeta i de les fruites?' I jo... Em forro. Amb 18 anys", rememora.

De Mercabarna a dir al futbolista del Barça Joules Koundé que s'assegui a la cadira com si no s'hi hagués d'asseure i que jugui a ser un *enfant terrible* ha picat totes les portes i ha estat "una nena espavilada". Als del Barça feia tres anys que els assegurava que podien fer coses "maques" junts. També va demanar al fotògraf David Ruano d'assistir-lo "quan ell estava fent la campanya del Teatre Nacional de Catalunya". "I és el que estic fent jo ara", diu satisfeta. I és que l'actor i director de teatre Julio Manrique li ha encarregat tota la imatge gràfica de la nova temporada del Lliure. Un bon retorn de Saturn, si se'm permet. Quan li pregunto a qui li agradaria fotografiar em respon que el músic i cantant Joe Jonas. "Laura, l'únic grup del qual he sigut fan de dir 'si els veiés em posaria nerviosa' són els Jonas Brothers". Seria com abraçar la Marta petita.

Fotos: Joanna Chichelnitzky

Arnau Nadeu

Director editorial

En si major

Fa poc més d'un any. Era una tarda de maig. Sala de plens del Districte de Nou Barris de Barcelona. Com a director editorial dels diaris Línia assistia a l'acte de lliurament dels Premis Nou Barris, decidits per votació popular a través de l'edició digital de la capçalera que tenim en aquest territori massa sovint maltractat mediàticament. Un jove pujava a la tarima, s'asseia davant d'un magnífic piano de cua i feia parar el temps per uns instants. L'aura d'admiració de tots els presents gairebé es podia palpar amb les mans. Quina meravella. Tant de talent condensat en tanta joventut. Tanta passió desbocada. Això també és Nou Barris, semblava dir tocant magistralment aquelles teclades. Això també és Ciutat Meridiana.

Avui, l'Álvaro Esteve protagonitza l'estrena de Cultura B, la plataforma de tendències culturals metropolitanas que impulsem des dels diaris Línia i el Grup Comunicació 21. Una nova aposta singular d'un equip humà que, com l'Álvaro, sap que els somnis només es compleixen si primer es té la valentia de somiar-los. D'imaginar-los. De perseguir-los. Fent que les coses passin, en paraules del nostre editor, David Centol. I han tornat a passar. Una vegada més. I ja en van unes quantes.

L'entrevista a l'Álvaro és una declaració d'intencions. Cultura B neix, ras i curt, per descobrir més *Álvaros* i donar-los a conèixer. Així de senzill. Així de complicat. No volem ser només un diari digital o una revista trimestral en paper. Volem crear tendències. Difondre la cultura que no gaudeix del ressò mediàtic *mainstream* i posar el nostre gra de sorra perquè les persones que vivim en aquesta gran metròpoli l'arribem a consumir i la sapiguem valorar. Apreciar. Cuidar.

"La vida sense música seria un error", deia Nietzsche. Digues-li música, digues-li cultura. Sempre agrairé l'encert dels meus pares quan de petit em van apuntar a classes de piano. No vaig néixer amb el talent de l'Álvaro i el teclat elèctric

La cultura t'omple com poques coses ho fan en aquesta vida cada cop més complexa de viure. I si tens la sort que algú te la descobreixi, te l'apropi i te la faci estimar, és més fàcil. Descobrir, apropar i fer estimar. Això farem a Cultura B

que teníem a casa va acabar arraconat, però l'amor per la música acabaria sent d'aquells que perduren. Perquè la cultura t'omple com poques coses ho fan en aquesta vida cada cop més complexa de viure. I si tens la sort que algú te la descobreixi, te l'apropi i te la faci estimar, és més fàcil. Descobrir, apropar i fer estimar. Això farem a Cultura B.

I ho farem amb atreviment. Jugant-nos-la. Arriscant. En continguts i en estils i formats. Perquè si volem aconseguir resultats diferents, hem de fer coses diferents. Amb l'Albert Ribas i la Joana Justícia a la sala de màquines tot això està garantit. Companys que viuen la cultura i que l'expliquen amb passió. Vingui d'on vingui. Es faci on es faci. Tingui el reconeixement que tingui. Perquè si té nivell i val la pena, aleshores té interès i s'ha de fer valdre. Perquè tornant al piano, no és moment de tonalitats menors. A Cultura B ens afinarem en si major.

via15

**L'actualitat metropolitana,
a la teva televisió local**

En directe,
de dilluns a divendres | 18.30h

 la xarxa+

DEL 25 DE JUNY AL
25 DE JULIOL DE 2024

CENTRES CÍVICS,
CENTRES CULTURALS

20.000 ESPECIES DE ABEJAS · LAS BUENAS COMPAÑÍAS
LOLI TORMENTA · SURO · TADEO JONES 3
TE ESTOY AMANDO LOCAMENTE · UPON ENTRY · VASIL

AUDITORI SANT MARTÍ · CC ATENEU FORT PIENC · CC CAN BASTÉ
CC CAN CLARIANA CULTURAL · CC CASA GROGA · CC COTXERES DE SANTS
CC JOSEP MARIA TRIAS I PEITX · CC LA SAGRERA "LA BARRACA" · CC LA SEDETA
CC PATI LLIMONA · CC VIL·LA FLORIDA · CC ZONA NORD

barcelona.cat/centrescivics

ACTIVITAT GRATUÏTA

Ajuntament de
Barcelona

B BARCELONA
CULTURA